

Beleefroute vertelt verhaal van Tweede Wereldoorlog

'De verhalen van inwoners uit die tijd zijn opgetekend'

ETTEN-LEUR – De herinneringen aan de 2de wereldoorlog in Etten-Leur, dat staat centraal in de beleefroute die afgelopen zondag werd gelanceerd. Verhalen in woord en beeld, te ontdekken op negen locaties verspreid over Etten en Leur. Een project dat mede tot stand kwam door Heemkundekring 'Jan uten Houte', verhalen van (gewezen) inwoners die de oorlog van dichtbij hebben meegemaakt, leerlingen van de KSE en oud- militair Eelco Scheeres, de bedenker van deze beleefroute.

DOOR CORINE ROKS

"Negen locaties waar de 2de Wereldoorlog zijn tol heeft geëist. De verhalen van inwoners uit die tijd zijn opgetekend en verwerkt in vier boeken. Deze boeken vormden onze informatiebron, aangevuld met beeldmateriaal en nieuwe verhalen," aldus projectcoördinator en bestuurslid Heemkundekring, Jos Buijs.

Verfilming

Het idee voor een beleefroute komt uit de koker van videoproducer Eelco Scheeres. "Een beleefroute, dat zou een mooi vervolg zijn op mijn verfilming van de verhalen van oorlogsgetuigen." Tijdens de viering van 80 jaar Bevrijding Etten-Leur maakte de film haar debuut. "Fragmenten uit deze film, inclusief nieuwe verhalen met beeldmateriaal, heb ik verwerkt in de beleefroute die zowel te voet als per fiets te ontdekken is."

Rode draad

Scheeres over de verhalen: "Interviews met 'inwoners' vormen de rode draad van de route. De beleefroute is herkenbaar aan de infoborden met daarop een QR- code. Door het scannen van deze code opent zich de app. Elk bord heeft zijn eigen QR- code en vertelt het specifieke verhaal over die locatie ten tijden van de oorlog. Op deze manier krijgt de beleefroute een interactief karakter wat het voor jong en oud aantrekkelijk maakt." Behalve filmfragmenten vindt beleving plaats door foto's, teksten en storytelingen door leerlingen van de KSE. Buijs hierover: "Ook voor dit project hebben we de samenwerking gezocht met de KSE.

foto: Corine Roks

Leerlingen vullen met gesproken tekst de verhalen aan. De beleefroute WO2 zal worden opgenomen in het lessenpakket van de school."

Borden

Het eerste bord van de beleefroute bevindt zich in het Oderkerkpark. "Met als onderwerp 'invasie', verhalen over het bombardement in de Oude Bredaseweg. Een kompas op de app navigeert de deelnemer naar het volgende bord," geeft Buijs uitleg. De interactieve app is ontwikkeld door Sjoerd Maerssen. Om de beleving nog realistischer te maken heeft hij Etten-Leur driedimensionaal in beeld gebracht.

VI

Op Leur onder meer het bord met de verhalen over de VI. "Brabant was al bevrijd toen deze op afstand bestuurde

born neerstortte in de Korte Brugstraat op Leur. Deze voorloper van de drone kostte vijf inwoners het leven, 47 panden waren zwaar beschadigd, waarvan 25 onherstelbaar verwoest, waaronder dat van mijn familie," geeft Jos aan. Hij vervolgt: "Wat ik het meest bijzonder vond aan alle interviews waren de reacties binnen de families. Kinderen die voor het eerst hun ouders hoorden spreken over de oorlog, zo wonderlijk." Het bord 'Verzet en Joden' bevindt zich in de Binnentuin. "Achter het oude gemeentehuis. Daar komt het verhaal van de overval op het stadhuis tot leven. Een verzetsgroep die persoonsbewijzen vernietigden en voedselbonnen bemachtigden. En het verhaal van de Joodse koopman, Samuel Levi, die naar het vernietigingskamp Sobibór werd gedeporteerd. Hij overleefde dit helaas niet."

Oderkerkpark

Niet toevallig vond de officiële opening van de beleefroute plaats in het Oderkerkpark. "Het park is vernoemd Antonius Oderkerk. Hij was bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog als dienstplichtige betrokken bij de Slag om de Grebbeberg nabij Rhene. In 1960 werd hij benoemd tot burgemeester van Etten-Leur," geeft Buijs uitleg.

Over de financiering van het project meldt Buijs: "Met een flinke bijdrage van het Cultuurfonds, de KSE, de gemeente Etten-Leur en sponsors. Ieder bord draagt de naam van zijn sponsor." De heren tot slot: "Een belangrijk stuk geschiedenis van Etten-Leur krijgt op deze manier de aandacht die het verdient. We hopen dat nog vele generaties Beleefroute WO2 gaan ontdekken."

GESCHIEDENIS UNIEKE BELEEFROUTE VERTELT VERHALEN OVER ETTEN-LEUR IN WOII

De oorlogsjaren in beeld

Een interactieve beleefroute langs negen plekken moet ervoor zorgen dat de oorlogsverhalen uit Etten-Leur niet verloren gaan. In het Oderkerkpark onthulde burgemeester Marina Starmans gisteren het eerste informatiebord met QR-code.

Raoul Cartens
Etten-Leur

Want de Beleefroute WO 2 start in het park bij De Uitvliegende Vogel, het monument voor burgemeester Oderkerk, die in de meidagen van 1940 als militair vocht in de Grebbelinie. Door met een mobiele telefoon een QR-code te scannen, vertellen ooggetuigen en scholieren van de KSE op beeld het oorlogsverhaal van dit plek.

De beleefroute is een initiatief van heemkundekring Jan uten Houde, die bewust heeft gekozen voor een samenwerking met de middelbare school KSE. Coördinator Jos Buijs van de heemkundekring: „Doordat de scholieren via 'storytelling' vertellen wat er hier in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd, geven we die verhalen door aan volgende generaties. Dat in combinatie met moderne techniek, maakt deze beleefroute uniek.”

Een van de storytellers is Robyn (17): „Een oude getraumatiseerde man vertelde ons over het Duitse bombardement in 1940. Huizen op de Markt werden verwoest en daarbij vielen doden. Hij zag hoe de ledematen van zijn familie verspreid lagen. Dat maakte indruk op mij. Ik dacht 'zoiets wil je nooit meemaken', maar het is hier wel gebeurd. En het gebeurt nog steeds, niet zo ver hier vandaan.”

Conner (17) kende eigenlijk alleen de verhalen over de grote steden in oorlogstijd, zoals het bombardement op Rotterdam. „Maar dan kom je er hierdoor achter dat er ook in Etten-Leur veel is gebeurd. Dat vond ik heel indrukwekkend, zeker als je het van ooggetuigen hoort. Zoals over de V1-bom die in 1945 op de Leur is neergestort en veel slachtoffers heeft gekost.”

Noodlot slaat toe

Het verhaal over die fatale, afgezwaaide V1 komt ook voor als een van de punten in de beleefroute. Hoewel Etten-Leur al was bevrijd door de Amerikanen, sloeg op 23 februari 1945 het noodlot toe. Gelanceerd in Zuid-Holland, op weg naar de havens van Antwerpen, raakte zo'n vliegende V1-bom uit koers, schampte het trouwkerkje op de Leur en stortte neer.

Jos Buijs: „Een van die huizen was de boerderij van mijn grootouders. Mijn opa en oma, moeder en oudste broer en zus hebben dat gelukkig overleefd door op tijd onder tafel te kruipen. En door een voordeur die de wieg beschermde tegen de enorme explosie.”

Maar anderen hadden minder geluk: er vielen vier doden en 37 gewonden. Om die reden staat er nu op die plek ook een informatiebord met daarop een QR-code met het verhaal. Net zoals op de Markt met het verhaal over het verzet dat het gemeentehuis heeft overvallen, om persoonsbewijzen te vernietigen en voedselbonnen te stelen.

Buijs heeft er vrouwen in dat de oorlogsverhalen uit Etten-Leur door de nieuwe route verteld blijven worden. „Volgens de directeur van de KSE wordt deze belevingsroute ook opgenomen in het lesprogramma van

▲ Jos Buijs van de heemkundekring toont burgemeester Marina Starmans-Gelijns wat de QR-code laat zien.

FOTO: JOHAN WOUTERS/PIX-4PROFS

Deze beleefroute laat zien hoe erg het hier in Etten-Leur is geweest

– Cato (17)

geschiedenis, waarbij schoolklassen elk jaar deze ronde gaan doen.”

Bij de opening van de belevingsroute noemde burgemeester Marion Starmans het 'een waardevolle toevoeging aan Etten-Leur'. „Omdat het belangrijk is om te blijven herinneren wat er hier in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd. Maar ook om die verhalen door te geven aan jongere generaties en om met elkaar het gesprek aan te gaan. Zeker in een tijd dat de wereld op veel plekken in brand staat. Het geeft maar aan hoe belangrijk het is dat wij hier in vrijheid kunnen leven”, aldus de burgemeester.

En dat wordt beaamd door Cato (17): „Deze beleefroute laat zien hoe erg het hier in Etten-Leur is geweest. Daardoor komt het voor mensen dichterbij en kunnen zij zich beter realiseren hoe het is voor mensen die nu in oorlogsgebied wonen.”

OULD GASTEL

GEMEENTE
ETTEN-LEUR

De Beleefroute WOII geopend

De Beleefroute WOII is geopend door burgemeester Marina Starmans en jeugdburgemeester Jaëdhan. Met je smartphone in de hand komt geschiedenis hier tot leven. Op verschillende plekken in Etten en Leur scan je een QR-code en hoor je persoonlijke verhalen en zie je filmbeelden over de Tweede Wereldoorlog, verteld door inwoners die deze periode zelf hebben meegemaakt. De Beleefroute is een initiatief van Heemkundekring Jan uten Houde en omvat zes plekken in Etten en drie in Leur. In Etten zijn dat onder meer de Markt, waar op 10 mei 1940 tientallen doden vielen door Duitse bommen, het Paulushofje, de Roosendaalseweg, de begraafplaats achter het Oude Raadhuis en het Oderkerkpark. In Leur gaat het om de Havenkom, de Korte Brugstraat en het Heerma van Voss-plantsoen.

Bijzonder is ook de jeugdversie van de route: leerlingen uit 5 vwo van de KSE hebben deze ingesproken. De Beleefroute is indrukwekkend, dichtbij en actueler dan ooit. Een bijzondere manier om stil te staan bij wat er hier is gebeurd, en om deze verhalen door te geven aan volgende generaties. Beleef de geschiedenis van Etten-Leur.